След като Зелени Балкани възстанови гнездането на белошипата ветрушка в България, в рамките на проект „Възстановяване на белошипата ветрушка“, LIFE11 NAT/BG/360, по Програма LIFE на ЕС, е необходимо прилагането на серия от допълнителни мерки, които да спомогнат стабилизирането на популацията на редките соколчета и повишаването на числеността им в национален мащаб. Като вид, който обитава обработваеми площи и ловува в земеделските земи, белошипата ветрушка е изключително чувствителна към промените в тази динамична среда.

Опитът от други LIFE проекти за опазване на белошипата ветрушка в различни страни от ЕС, показва значението на земеделието за оцеляването и стабилизирането на популациите на вида.

Например, повишаването на качеството на територите за хранене чрез популяризиране на земеделски техники, които са от полза за наличието на основните видове плячка (скакалци и щурци) в Испания се е оказва важна част от природозащитните мерки от полза за белошипите ветрушки (LIFE99 NAT/E/006341).

В Португалия агро-екологичните мерки включени в „Plano Zonal de Castro Verde“, благоприятстващи степния хабитат и фокусиран върху опазването на птиците, допринасят значително за увеличаването на размножаващата се популация на Белошипи ветрушки (LIFE02 NAT/P/008481).

Въпреки, че в българската Програма за развитие на селските райони до края на 2016 няма въведена специализирана мярка за белошипата ветрушка, все пак сред съществуващите могат да бъдат идентифицирани такива, чието изпълнение е от полза и за белошипата ветрушка.

Тук, въз основата на опита от другите страни, са представени Мерки от ПРСР 2014 – 2020 в България, които да бъдат популяризирани сред фермерите в районите, където се възстановява популацията на белошипата ветрушка. Чрез тяхното прилагане фермерите биха подпомогнали не само видовете към които директно са насочени тези мерки, но и белошипата ветрушка, с което ще допринесат за завръщането на тези редки птици като гнездящи в страната ни.

СНЦ „Зелени Балкани – Стара Загора“
6000 гр. Стара Загора,
ул. Стара планина №9, ет. 2
тел./факс: 042 622 401,
E-mail: office@greebalkans.org

Зелени Балкани – Централен офис
4004 Пловдив, ул. Скопие 1, офси 9-10
тел: 032/626 977; 0887 887 557
E-mail: www.greenbalkans.org

Спасителен център за диви животни:
тел.: 0886 570 053, 042 607 74, 0884 877 544
6006 гр. Стара Загора, П.К. 27
тел./факс: 042 607 741
E-mail: wrbc@greenbalkans.org

При изготвянето на изданието експертите и екипа на Зелени Балкани използваха публично достъпна информация от официалната страница на Държавен Фонд Земеделие (www.dfz.bg) където е публикувана Програмата за развитие на селските райони в България (2014 – 2020) и чрез експертни оценки и анализи обобщиха Мярки, подмярки, направления и дейности от Програмата които биха имали благоприятен ефект върху белошипата ветрушка. Те са от особена важност в местата в който гнездането на вида е възстановено и са необходими съпътстващи и поддържащи мероприятия за повишаване на неговата численост.

Подробна информация може да получите на следните адреси :

Министерство на земеделието, храните и неговите регионални и национални структури:
www.mzh.government.bg

Държавен фонд „ Земеделие“
София 1618, „ Цар Борис III“ № 136
02 81 87 100 ; 02 81 87 202; www.dfz.bg

Национална служба за съвети в земеделието (НССЗ)
София 1331, ул. Шосе Банкя № 7
02 810 0 988 , 02 439 0 888; www.naas.government.bg

Зелени Балкани не носи отговорност за прилагането и стартирането на описаните Мерки от страна на компетентните институции и извършваните контролни действия от тяхна страна. Изданието цели да популяризира тези възможности сред фермерите и при желание от тяхна страна и добре направено планиране, стопаните да се възползват от тях.

Програмата за развитие на селските райони, в България (2014 – 2020), възможност за опазване на белошипата ветрушка

Голяма част от типичните земеделски дейности въздействат директно върху редките и защитените видове и техните местообитания. В много от случаите обработването на почвата, прилагането на химически препарати и торове, и дори прибирането на реколтата, могат да навредят на птиците, бозайниците, влечугите и земноводните, обитаващи района.

Особено уязвими са редките и защитените видове, чиято популация е съсредоточена в малки територии и разпространението им е ограничено. Такива видове са белошипата ветрушка, царският орел, лешоядите и други хищни птици. В миналото те са били широко разпространени, а днес последните им местообитания са съхранени в едва няколко разпокъсани региона в страната като Сакар, Източни Родопи, Стара Планина, Странджа и Дервентски възвишения.

С цел опазването на тези редки птици и други защитени видове се обявяват защитени територии и защитените зони от екологичната мрежа НАТУРА 2000. За да се осигури тяхната ефективност, често е необходимо прилагането на допълнителни мерки за устойчиво управление и стопанисване.

Предвид важността на опазването на биоразнообразието, Европейският Съюз и Правителството на България целенасочено отделят средства за прилагането на подобни дейности. Такива са включени в Програмата за развитие на селските райони, в България (2007 – 2013 и 2014 – 2020) и Програма LIFE на ЕС.

С ясно изразен положителен ефект спрямо опазването на белошипата ветрушка и нейните местообитания са следните мерки, подмерки, направления и дейности:

Мярка 10. Агроекология и климат

Подмярка: **10.1 — ПЛАЩАНИЯ ЗА АНГАЖИМЕНТИ ЗА АГРОЕКОЛОГИЯ И КЛИМАТ**

10.1.1. Възстановяване и поддържане на затревени площи с висока природна стойност (ВПС1);

10.1.2. Поддържане на местообитанията на защитени видове в обработваеми земи с орнитологично значение:

Направление – Поддържане на местообитания на Царски орел и Египетски лешояд в обработваеми земи с орнитологично значение;

Направление – Поддържане на местообитания на зимуващи гъски и Ливаден блатар в обработваеми земи с орнитологично значение;

Дейност – Засяване и отглеждане на есенни зърнено-житни култури в местообитания на зимуващи видове гъски на минимум 50% от заявените по дейността площи.

10.1.3. Контрол на почвената ерозия.

Дейност – Превръщане на обработваеми земеделски земи в постоянно затревени площи, чрез използване на многогодишни тревни смески.

Мярка 11 – Биологично земеделие

Подмярка: 11.1. Плащания за преминаване към практики и методи за биологично земеделие;

Подмярка: 11.2. Плащания за поддържане на практики и методи за биологично земеделие

При следните типове подпомагания и за двете подмярки:

- полски култури, включително фуражни;
- постоянно затревени площи;
- плащане на ха фуражна площ или постоянно затревена площ за животни от основното стадо (без приплодите);

Мярка 12 – Плащания по „Натура 2000“ и Рамковата директива за водите

Подмярка: 12.1. – Компенсаторни плащания за земеделски площи в „Натура 2000“

Мярка 13 – Плащания за райони, изправени пред природни или други специфични ограничения

Подмярка: 13.2. Компенсационни плащания за други райони, засегнати от значителни природни ограничения

С по - малък, но все пак с положителен ефект за белошипата ветрушка са:

Мярка 10. Агроекология и климат

Подмярка: **10.1 – ПЛАЩАНИЯ ЗА АНГАЖИМЕНТИ ЗА АГРОЕКОЛОГИЯ И КЛИМАТ**

10.1.2. Поддържане на местообитанията на защитени видове в обработваеми земи с орнитологично значение:

Направление – Поддържане на местообитания на зимуващи гъски и Ливаден блатар в обработваеми земи с орнитологично значение

Дейност – Засяване и отглеждане на минимум 50% есенни зърнено-житни култури и минимум 30% царевица от заявената по дейността площ в местообитания на червеногушата гъска;

Дейност – Земеделските стопанин поемат ангажимент да не прибират реколтата от зърнено-житни култури преди 31 юли в площи с местообитания на ливадния блатар (Circus pygargus)

10.1.3. Контрол на почвената ерозия

Дейност – Противоерозионни мероприятие в обработваеми земи

10.1.4. Традиционни практики за сезонна паша (пасторализъм)

10.1.5. Опазване на застрашени от изчезване местни породи, важни за селското стопанство

10.1.6. Опазване на застрашени от изчезване местни сортове, важни за селското стопанство

Мярка 11 – Биологично земеделие

Подмярка 11.1. Плащания за преминаване към практики и методи за биологично земеделие;

Подмярка 11.2. Плащания за поддържане на практики и методи за биологично земеделие

При следните типове подпомагания и за двете подмярки:

- трайни насаждения, овощни култури и лозя;
- ароматни и медицински растения;
- зеленчукови култури;
- за пчелно семейство.

Мярка 13 – Плащания за райони, изправени пред природни или други специфични ограничения

Подмярка: 13.1 Компенсационни плащания в планински райони;

Мярка 14 – Хуманно отношение към животните

Подмярка **14.1 „ПЛАЩАНИЯ ЗА ХУМАННО ОТНОШЕНИЕ КЪМ ЖИВОТНИ В СЕКТОР ЕПЖ“**

14.1.2. Осигуряване на свободно отглеждане на открито на ЕПЖ (говеда над 6 месечна възраст и биволи)

Подмярка **14.2 „ПЛАЩАНИЯ ЗА ХУМАННО ОТНОШЕНИЕ КЪМ ЖИВОТНИ В СЕКТОР ДПЖ“**

14.2.1. Осигуряване на свободно отглеждане на открито на ДПЖ (минимум 160 дни годишно, от които минимум 120 дни за свободно пашуване и 40 дни за свободно отглеждане в дворчета)

ЗЕЛЕНИ БАЛКАНИ greenbalkans.org
ПРОЕКТ „ПО-ГОЛЯМ ШАНС ЗА БЕЛОШИПАТА ВЕТРУШКА (FALCO NAUMANNI) В БЪЛГАРИЯ“ ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ НА БЕЛОШИПАТА ВЕТРУШКА, LIFE11 NAT/BG/360
DEMA Defensa y Estudio del Medio Ambiente
euroNATUR
Life
NATURA 2000
Проектът се осъществява с подкрепата на програма LIFE на Европейския съюз